

[Hartling.]

staten; i rene lønnings- og driftsudgifter sparer staten adskillige millioner kroner ved at lade læreruddannelsen foregå for en stor del på private seminarier.

Det næste princip, som ligger bag ved denne lovgivning, må jo åbenbart være dette: når det nu står fast, at vi skal have private seminarier, må vi også indrette det således, at de kan eksistere uden at lægge urimelige byrder på eleverne. Det er jo nemlig på dette område som på så mange andre i vort land sådan, at det private og det offentlige ikke kan holdes skarpt ude fra hinanden; staten kræver en bestemt standard af seminarierne, bestemte fag, lokaler o. s. v. som en betingelse for at anerkende dem. I det foreliggende lovforslag kræves det endvidere, at hver enkelt af lærerne aflønnes efter statens regler. Ingen har noget at indvende herimod, og der er heller ikke i praksis noget nyt heri. Men dette kan kun gennemføres, dersom staten yder et tilskud til driften. Som det allerede er sagt, er et privat seminariums indtægter jo simpelt hen statens tilskud og elevernes skolepenge, og med den lønudvikling, der har fundet sted, og de krav til lokaler og materiel, som stilles efter den nye seminarielov af 1954, må statstilskuddet forøges, hvis ikke skolepengene skal hæves til en sådan højde, at det forbyder sig af sig selv.

Dette lovforslag, som jo også er en konsekvens af lønningslovene fra i sommer, er da et lovforslag, hvis principielle synspunkter vi kan tilslutte os.

Det er måske umagen værd at sige endnu et par ord om, at selv om statens tilskud forøges, vil privatseminariernes virksomhed stadig betyde en stor besparelse for staten. Den udtalelse, som man undertiden hører, at nu giver staten så og så store beløb til disse private foretagender, kunne altså med megen ret vendes om til, at den private foretagsomhed her sparer staten for store beløb, for sagen er, at uddannelsen af lærere jo ikke er en luksus eller en overflødig ting, men en højst fornøden virksomhed. Vi kan ikke undvære en eneste af de seminarieklasser, vi har i gang. Indstillede privatseminarierne deres virksomhed, måtte staten oprette et ganske tilsvarende antal seminarier og gøre et ganske tilsvarende arbejde.

Nogle få tal kunne være oplysende. Der er som nævnt i dag 8 statsseminarier — samt 1 statsseminarium for småbørnslærere — og 18 privatseminarier, og når den højtærede undervisningsminister siger, at privatseminarierne uddanner langt over halvdelen af folkeskolens lærere, skal ingen beskyldte ham for at overdrive, for tallet er tre fjerdedele. På statsseminarierne går der i dette skoleår, 1958-59, 1 573 elever, på privatseminarierne 4 657 elever; altså 25 pct. går på statsseminarier og 75 pct. på privatseminarier; i disse tal er præparandklasserne ikke medregnet, men de vil ikke forrykke procenten.

Ser vi nu på udgifterne, udviser finanslovforslaget for 1959-60, at udgifterne for statsseminariernes vedkommende beregnes til godt 6,5 mill. kr. og for privatseminarierne til akkurat det samme, godt 6,5 mill. kr., men i disse tal er der ikke taget hensyn til det, der er foreslået her, og på grund af forskydningen mellem finansåret og skoleåret må der måske også foretages nogen korrigerings af tallene. Men selv med de nye tal, som lovforslaget opererer med, kan man ved et simpelt regnestykke se, at heretter vil det koste staten ca. 2 200 kr. om året at få en elev uddannet på et privatseminarium og ca. 4 000 kr. på et statsseminarium.

Vi har en positiv holdning til dette forslag. Vi ønsker privatseminarierne bevaret, og vi ønsker ikke, at de skal stilles ringere, end de hidtil har været.

Den forenkling i administrativ henseende, lovforslaget anviser, og som der allerede er gjort rede for, synes forstandig og hensigtsmæssig, men der er nogle enkeltheder, som vi ønsker drøftet i det udvalg, der skal behandle lovforslaget. Det drejer sig især om de problemer, der opstår med hensyn til lønning af lærere, der giver f. eks. linjefagsundervisning. Den nye seminarielov forudsætter, at der gives en fagundervisning af høj kvalitet i disse linjefag, og der råder på seminarierne en vis bekymring for, om denne undervisning stadig kan sikres.

Nogen konkurrence imellem stats- og privatseminarierne med hensyn til at sikre sig lærere, sådan som det antydedes i fremsættelsestalen, og som det nævnes i bemærkningerne, har der næppe nogen sinde været tale om. Jeg ved ikke, hvor den tanke er opstået, og en konkurrence er i hvert fald